

Klasa: 034-08/15-01/154
Urbroj: 580-12/26-15-002
Zagreb, 28. rujna 2015.

Ministarstvo financija
Kabinet ministra

Katančićeva 5
10000 Zagreb

Predmet: Pravilnik o posebnom porezu na motorna vozila (Narodne novine, broj: 52/13, 90/13, 140/13, 116/14, 152/14 i 31/15)
- mišljenje, dostavlja se

Poštovani,

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) ovlaštena je temeljem članka 25. stavka 3. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj: 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN) između ostalog i središnjim tijelima državne uprave donositi stručna mišljenja o sukladnosti važećih zakona i drugih propisa s odredbama ZZTN-a.

Povod za davanje predmetnog stručnog mišljenja na Pravilnik o posebnom porezu na motorna vozila (Narodne novine, broj: 52/13, 90/13, 140/13, 116/14, 152/14 i 31/15; dalje: Pravilnik) bio je podnesak poduzetnika LMG Autokuća d.o.o., sa sjedištem u Starom Čiču, Velikogorička 18a, zastupan po odvjetnicima i odvjetničkim vježbenicima iz Odvjetničkog društva (...), sa sjedištem u Zagrebu, (dalje: podnositelj zahtjeva) u kojem se navodi kako je odredba članka 5. stavka 12. Pravilnika, u suprotnosti s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja.

Predmetna odredba članka 5. stavka 12. Pravilnika glasi:

«Ako su proizvođač, predstavnički ured i trgovac koji je generalni zastupnik ili uvoznik određene marke motornih vozila u Republici Hrvatskoj Središnjem uredu dostavili obavijest o preporučenoj prodajnoj cijeni bez iskazanoga posebnog poreza novog motornog vozila određene marke, tipa, varijante i trgovačkog naziva, u kojoj je prodajna cijena iskazana u manjem iznosu od one koja se razumno može postići na hrvatskom tržištu ili su dostavljeni podaci o tipu, varijanti i trgovačkom nazivu koji ne predstavljaju proizvođačevu uobičajenu ponudu ili ako se osnovano može zaključiti da je prodajna cijena iskazana u manjem iznosu kako bi se ostvario nedopušteni probitak u sudjelovanju na javnom natječaju, flotnoj prodaji ili sl., Carinska uprava će utvrditi preporučenu cijenu takvog motornog vozila procjenom, uzimajući u obzir cijene drugih motornih vozila istog proizvođača, predstavničkog ureda i

trgovca koji je generalni zastupnik ili uvoznik određene marke motornih vozila u Republici Hrvatskoj te cijene istog ili sličnog motornog vozila u drugim zemljama članicama Europske unije, te će se smatrati da takav proizvođač, predstavnički ured i trgovac netočno obračunava posebni porez. Ova odredba se primjenjuje i na sva motorna vozila koja se prodaju na temelju preporučene prodajne cijene dostavljene Središnjem uredu prije stupanja na snagu ovoga stavka.».

Prema mišljenju podnositelja zahtjeva, riječ je o odredbi koja ovlašćuje Carinsku upravu da arbitrarno utvrđuje preporučenu cijenu motornog vozila samostalnom procjenom na temelju nejasnih kriterija čime se uvodi sustav reguliranih maloprodajnih cijena. Stoga podnositelj zahtjeva smatra kako se dopunom Pravilnika narušava tržišno natjecanje.

II. Povodom zaprimljenog podneska Agencija je izvršila uvid u Zakon o posebnom porezu na motorna vozila (Narodne novine, broj: 15/13 i 108/13; dalje: Zakon) koji uređuje plaćanje posebnog poreza na motorna vozila (dalje: posebni porez) namijenjena za uporabu na cestama u Republici Hrvatskoj. Temeljem članka 4. stavka 1. točke k. i točke l. Zakona, propisano je kako je prodajna cijena, maloprodajna cijena novog motornog vozila s carinom i porezom na dodanu vrijednost te bez posebnog poreza. Tržišna cijena je vrijednost rabljenog motornog vozila na hrvatskom tržištu na dan utvrđivanja porezne osnovice posebnog poreza.

Temeljem članka 5. stavka 1. Zakona, propisano je kako su predmet oporezivanja motorna vozila na koje nije obračunat i plaćen posebni porez u Republici Hrvatskoj koja se registriraju sukladno posebnim propisima.

Obveza obračunavanja i uplate navedenog posebnog poreza temeljem članka 7. stavka 1. Zakona, nastaje kad:

1. proizvođač ili trgovac izda račun o prodaji motornog vozila osobi koja nije trgovac u smislu ovog Zakona, osim ako trgovac takvo vozilo nabavi za vlastite potrebe,
2. trgovac rabljenim motornim vozilima izda račun o prodaji motornog vozila osobi koja nije trgovac ili trgovac rabljenim motornim vozilima u smislu ovoga Zakona, osim ako trgovac ili trgovac rabljenim motornim vozilima takvo vozilo nabavi za vlastite potrebe,
3. pravna ili fizička osoba sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Republici Hrvatskoj koja nije trgovac ili trgovac rabljenim motornim vozilima u smislu ovoga Zakona unese ili uveze motorno vozilo na područje Republike Hrvatske ili kad trgovac, odnosno trgovac rabljenim motornim vozilima motorno vozilo unese ili uveze za vlastite potrebe.

Temeljem članka 9. stavaka 1., 2. i 3. Zakona, u bitnome je propisano kako kod nastanka porezne obveze iz članka 7. stavka 1. točke 1. Zakona, proizvođač i trgovac imaju obvezu u ime i za račun stjecatelja motornog vozila prije izdavanja računa obračunati posebni porez i uplatiti obračunati iznos. Kod nastanka porezne obveze iz članka 7. stavka 1. točke 2. i 3. Zakona, porezni obveznik je dužan carinskom uredu podnijeti poreznu prijavu radi obračuna i plaćanja posebnog poreza.

Temeljem članka 10. Zakona, propisano je kako se posebni porez utvrđuje na temelju prodajne, odnosno tržišne cijene motornog vozila, emisije ugljičnog dioksida (CO₂) izražene u gramima po kilometru, obujma motora u kubičnim centimetrima i razini emisije ispušnih plinova. Porezna osnovica za utvrđivanje posebnog poreza za nova motorna vozila je prodajna cijena, odnosno tržišna cijena za rabljena motorna vozila.

Nadalje, temeljem članka 11. stavka 1. Zakona, Agencija je utvrdila kako će u slučajevima iz članka 9. stavaka 2. i 3. Zakona, carinski ured pregledati motorno vozilo i dokumentaciju u prilogu porezne prijave te o tome sastaviti zapisnik u kojem će utvrditi tržišnu cijenu motornog vozila na temelju raspoloživih podataka o cijenama rabljenih motornih vozila na hrvatskom tržištu (katalozi, cjenici trgovaca i sl.), uzimajući u obzir opće stanje motornog vozila ili, ako se radi o novom motornom vozilu, prodajnu cijenu prema cijenama takvog motornog vozila kod trgovaca u Republici Hrvatskoj.

Ako se radi o rabljenom motornom vozilu o kojem ne postoje podaci o tržišnoj cijeni u Republici Hrvatskoj, carinski ured će utvrditi tržišnu cijenu takvog motornog vozila usporedbom s motornim vozilom istih ili približno istih karakteristika na tržištu u Republici Hrvatskoj. U slučaju novog motornog vozila koje nije u prodaji kod trgovaca u Republici Hrvatskoj, carinski ured će utvrditi prodajnu cijenu prema uobičajenim kriterijima za utvrđivanje prodajne cijene motornih vozila koji su u primjeni na tržištu novih motornih vozila u Republici Hrvatskoj.

Agencija je izvršila uvid i u odredbe Pravilnika te je utvrdila kako je u članku 5. stavcima 4. i 5. te članku 6. stavku 1. u bitnome propisano da ako proizvođač i trgovac na računu o prodaji novog motornog vozila poreznom obvezniku iskažu cijenu nižu od prodajne cijene zbog primjene popusta ili slično te nekog drugog razloga, porezna osnovica za obračun posebnog poreza je važeća prodajna cijena i proizvođač i trgovac su obvezni na računu posebno iskazati poreznu osnovicu i iznos posebnog poreza.

Ukoliko proizvođač i trgovac na računu o prodaji novog motornog vozila poreznom obvezniku iskažu cijenu višu od prodajne cijene, tako iskazana cijena se smatra poreznom osnovicom za obračun posebnog poreza.

Tržišnom cijenom rabljenog motornog vozila se za potrebe utvrđivanja porezne osnovice posebnog poreza smatra tržišna vrijednost rabljenog motornog vozila na hrvatskom tržištu sa svim javnim davanjima, bez uključenog posebnog poreza. Tržišna cijena je porezna osnovica za utvrđivanje posebnog poreza za rabljena motorna vozila.

III. S aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, načelno, tržišno natjecanje između poduzetnika na mjerodavnom tržištu između ostalog podrazumijeva i slobodno određivanje prodajne cijene proizvoda odnosno pružanja usluge koju određuje ponuda i potražnja.

U tom smislu, Agencija ovdje ukazuje na odredbu članka 8. stavka 1. točke 1. ZZTN-a, koja određuje kako su zabranjeni svi sporazumi između dva ili više neovisnih poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje, koje kao cilj ili posljedicu imaju narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, a osobito oni kojima se izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, odnosno drugi trgovinski uvjeti.

Nadalje, temeljem članka 9. stavka 1. točke a) Uredbe o skupnom izuzeću vertikalnih sporazuma između poduzetnika (Narodne novine, broj 37/11), propisano je kako su teška ograničenja tržišnog natjecanja, ona ograničenja kojima je cilj ograničavanje prava kupca da slobodno određuje prodajnu cijenu proizvoda, ne dovodeći u pitanje pravo dobavljača da odredi maksimalnu prodajnu cijenu ili preporuči prodajnu cijenu, pod uvjetom da nije riječ o fiksnim ili minimalnim prodajnim cijenama, koje su rezultat izvršenog pritiska ili poticaja od bilo koje ugovorne strane.

Drugim riječima, isključivo u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, svako izravno određivanje kupcu (distributeru motornih vozila) fiksnih ili minimalnih prodajnih cijena od strane dobavljača (proizvođača), a po kojima će kupac (distributer motornih vozila) kupljene proizvode prodavati trećima, predstavlja teško ograničenje tržišnog natjecanja. Pri tome,

najviša ili preporučena cijena nije apsolutno zabranjena te kao takva može predstavljati polaznu točku za kupce (distributere motornih vozila) radi utvrđivanja konačne prodajne cijene. U slučaju preporučene prodajne cijene, kupac (distributer motornih vozila) treba biti slobodan utvrditi konačnu cijenu koja može biti u višem ili nižem iznosu od preporučene prodajne cijene dobavljača (proizvođača). Pri tome kupac (distributer motornih vozila), ne smije biti nagrađen od strane dobavljača (proizvođača) ukoliko je odredio preporučenu cijenu, odnosno kažnjen ukoliko je odredio višu ili nižu cijenu od preporučene.

Određivanje ili reguliranje cijena propisom, u pravilu nije preporučljivo u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja te se može smatrati pravnom zaprekom za učinkovito tržišno natjecanje.

U ovom slučaju posebni propisi koji uređuju predmetno područje određuju kako je prodajna cijena porezna osnovica za utvrđivanje posebnog poreza za nova motorna vozila, a tržišna cijena je porezna osnovica za rabljena motorna vozila.

Stoga, ne ulazeći pri tome u ovlast Carinske uprave sukladno posebnim propisima koji uređuju predmetno područje, Agencija smatra kako s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja određivanje preporučene prodajne cijene od strane Carinske uprave, nije poželjno.

Naime, odredba članka 10. Zakona, propisuje kako se posebni porez utvrđuje na temelju prodajne, odnosno tržišne cijene motornog vozila, emisije ugljičnog dioksida (CO₂) izražene u gramima po kilometru, obujma motora u kubičnim centimetrima i razini emisije ispušnih plinova. Pri tome, porezna osnovica za utvrđivanje posebnog poreza za nova motorna vozila je prodajna cijena, odnosno tržišna cijena za rabljena motorna vozila.

Slijedom navedenog zaključuje se kako će Carinska uprava u slučaju primjene članka 5. stavka 12. Pravilnika, utvrditi preporučenu prodajnu cijenu takvog motornog vozila koja u smislu odredbe članka 10. Zakona, podrazumijeva određeni, konkretan iznos.

Navedeno je posebno dvojbeno u postupku javnog natječaja kada bi svaki natjecatelj/ponuditelj poštujući odredbe propisa o javnoj nabavi trebao samostalno ponuditi cijenu svojih proizvoda bez utjecaja, odnosno utvrđivanja od strane određenog tijela, tj. Carinske uprave. U konačnici izabire se ekonomski najpovoljnija ponuda ili ponuda s najnižom cijenom. Međutim, ponuda ne bi trebala biti rezultat određivanja cijene od strane propisom određenog tijela.

U slučaju kada Carinska uprava kao nadležno tijelo smatra da poduzetnik nije iskazao na pravilan način prodajnu odnosno tržišnu cijenu kao temelj za određivanje porezne osnovice, odnosno u slučaju sumnje u točnost prodajne cijene, predlaže se prodajnu cijenu poduzetnika, koja predstavlja temelj za određivanje porezne osnovice odrediti na drugi način sukladno relevantnim podacima i ovlastima nadležnih poreznih i carinskih tijela koje proizlaze iz posebnih propisa poštujući pri tome načela koja proizlaze iz propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Drugim riječima, u slučaju kada proizvođač, predstavnički ured i trgovac koji je generalni zastupnik ili uvoznik određene marke vozila u Republici Hrvatskoj iskaže preporučenu prodajnu cijenu novog motornog vozila koja je iskazana u manjem iznosu od one koja se može razumno postići na hrvatskom tržištu ili koja ne predstavlja proizvođačevu uobičajenu ponudu ili ako se osnovano sumnja da je cijena iskazana u manjem iznosu kako bi se ostvario nedopušten probitak na javnom natječaju, predlaže se na drugi način osigurati zakonito i pravilno postupanje poduzetnika i njegovo sankcioniranje, a da se pri tome ne narušavaju njegove poduzetničke slobode i tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu.

Predmetno mišljenje Agencija je donijela isključivo s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, temeljem ovlasti koje proizlaze iz članka 25. stavka 3. ZZTN.

U odnosu na primjenu posebnih poreznih i carinskih propisa te postupak ocjene zakonitosti Pravilnika sa Zakonom i Ustavom Republike Hrvatske, Agencija nije nadležna.

S poštovanjem,

Predsjednik Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.

Na znanje:

1. Odvjetničko društvo (...), 10000 Zagreb,
2. Carinska uprava-Središnji ured (g. Zlatko Grabar, ravnatelj), Alexandera von Humboldta 4, 10000 Zagreb.